

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ

ІНСТИТУТ
ЦИФРОВІЗАЦІЇ
ОСВІТИ
НАПН УКРАЇНИ

№ 7, 2023

НАВЧАННЯ УЧНІВ ОСНОВАМ ДЕМОКРАТІЇ ТА ПАРЛАМЕНТАРИЗМУ В УКРАЇНІ

Демократичні перспективи розвитку України пов'язуються в суспільстві з молоддю. Водночас рівень вмотивованості та спроможності молодих людей брати активну участь у процесі політико-владних відносин, впливати на перебіг соціально-політичних процесів і формування владних політичних структур залишається низьким [1].

Низький рівень обізнаності громадян з роботою Верховної Ради України негативно впливає на формування громадської думки про парламент і його діяльність та перешкоджає ефективному державному управлінню, впровадженню законодавчих рішень, залученню громадян до участі в роботі парламенту шляхом подання електронних петицій, участі в громадському обговоренні тощо. Перед сучасною шкільною освітою постає складне завдання навчити молоде покоління громадян усвідомлювати власні права й обов'язки, розуміти ключові аспекти діяльності демократичних інститутів, зокрема парламенту, бути активними в громадсько-політичному житті й спроможними до ефективної політичної партисипації, тобто участі в процесі формування, перетворення та

впровадження публічної політики [2]. Навчання здобувачів освіти основам представницької демократії та парламентаризму також набуло актуальності в контексті державного Плану відновлення України в повоєнний час, де передбачається реалізація комплексної програми парламентської просвіти.

Колектив авторів, до складу яких входить старша наукова співробітниця Інституту цифровізації освіти НАПН України, розробив комплект навчально-методичних матеріалів для впровадження парламентської просвіти на рівні закладів загальної середньої та позашкільної освіти. Матеріали розроблено експертами ГО «Агенція розвитку освітньої політики» в рамках Програми Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) «Рада: наступне покоління» (RANG). Загальна мета Програми - просувати реформи «наступного покоління», що допоможуть Верховній Раді України стати сучасною та ефективною інституцією для демократичного розвитку України. Зокрема, діяльність програми передбачає досягнення однієї з головних цілей: покращити залучення виборців до законодавчого процесу, взаємодію й комунікацію між народними депутатами

та виборцями. Молоде покоління українців має зростати свідомими й відповідальними виборцями, розуміти діяльність Верховної ради та інструменти взаємодії з народними депутатами. Виконанню цього освітнього завдання і сприяє розроблений навчально-методичний комплект, що представлено нижче.

Наш парламент: досліджуємо, розуміємо, впливаємо. Методичний посібник з парламентської просвіти для роботи з дітьми і молоддю в системі загальної середньої та позашкільної освіти

Навчання молодого покоління демократії, усвідомлення ним демократичних цінностей, прав і свобод людини та необхідності їх захисту, формування громадянських компетентностей здобувачів освіти залишаються ключовими завданнями сучасної української освіти. Розуміння принципів і функціонування парламентської системи України є необхідною умовою для активної участі

громадян у прийнятті важливих рішень та незворотності демократичного розвитку країни.

Методичний посібник «Наш парламент: досліджуємо, розуміємо, впливаємо» спрямований на підвищення рівня обізнаності здобувачів освіти про народовладдя і державотворення, зокрема про розвиток парламентаризму, роль і функції Верховної Ради України, діяльність народних депутатів і можливість громадянської та політичної участі молодого покоління українців. Запропоновано систематизований підхід до вивчення парламентської системи на всіх рівнях шкільної освіти, який включає інтерактивні методи, рольові ігри, дебати та проектну діяльність.

Методичний посібник доцільно використовувати при впровадженні навчальних програм курсу за вибором з основ представницької демократії та парламентаризму «Наш парламент: досліджуємо, розуміємо, впливаємо» для здобувачів початкової, базової та повної середньої освіти і закладів позашкільної освіти. Цей посібник і навчальні програми однойменного курсу за вибором разом складають достатнє навчально-методичне забезпечення для здійснення громадянської парламентської просвіти в українських закладах освіти. Матеріали посібника будуть корисними в діяльності просвітницьких і громадських організацій для навчання молодого покоління основам представницької демократії та парламентаризму.

Адресовано широкій аудиторії освітян і громадських активістів, які працюють з дітьми та молоддю, виховують молоде покоління на засадах освіти для демократичного громадянства [3].

Наш парламент: досліджуємо, розуміємо, впливаємо. Навчальні програми курсу за вибором з основ представницької демократії та парламентаризму для закладів загальної середньої освіти та методичні рекомендації для вчителів

**НАШ ПАРЛАМЕНТ: ДОСЛІДЖУЄМО,
РОЗУМІЄМО, ВПЛИВАЄМО**

НАВЧАЛЬНІ ПРОГРАМИ КУРСУ ЗА ВИБОРОМ
ДЛЯ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ВЧИТЕЛІВ

Наш парламент: досліджуємо, розуміємо, впливаємо. Навчальна програма з позашкільної освіти гуманітарного напрямку та методичні рекомендації для педагогічних працівників

**НАШ ПАРЛАМЕНТ: ДОСЛІДЖУЄМО,
РОЗУМІЄМО, ВПЛИВАЄМО**

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ
ГУМАНІТАРНОГО НАПРЯМУ ТА МЕТОДИЧНІ
РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Це видання складається з комплексу навчальних програм курсу за вибором з основ представницької демократії та парламентаризму «Наш парламент: досліджуємо, розуміємо, впливаємо» для здобувачів освіти 4-го, 9-го, 11-го класів закладів загальної середньої освіти та методичних рекомендацій для вчителів. Навчальні програми та методичні рекомендації призначені для впровадження громадянської парламентської просвіти у навчальний процес закладів освіти. Видання може бути використане й для організації позакласної роботи та в просвітницькій діяльності організацій, які працюють з дітьми та молоддю. Практичною цінністю є узагальнені ресурсні матеріали для вивчення парламентаризму, рекомендації з використання онлайн застосунків під час очного та дистанційного навчання [4].

Гриф «Схвалено для використання в освітньому процесі». Протокол № 1 від 29.03.2023 експертної комісії з позашкільної освіти ДНУ «Інституту модернізації змісту освіти». У Каталозі навчальної літератури та навчальних програм зареєстровано за номером №8.0003-2023.

Навчальна програма з позашкільної освіти гуманітарного напрямку реалізується у творчому об'єднанні (гуртку, студії, клубі тощо) гуманітарного напрямку позашкільної освіти та спрямована на здобувачів освіти різних вікових категорій. Мета навчальної програми — підвищення рівня обізнаності здобувачів позашкільної освіти про парламентаризм, роль і функції Верховної Ради України, діяльність народних депутатів України,

можливості взаємодії громадян із парламентом, а також сприяння становленню громадянської самосвідомості, формуванню правової і політичної культури, розвитку спроможності до ефективної політичної партисипації. Навчальна програма побудована на основі комплексу навчальних програм курсу за вибором «Наш парламент: досліджуємо, розуміємо, впливаємо» для здобувачів освіти 4-го, 9-го, 11-го класів закладів загальної середньої освіти [5].

Інформаційні плакати «Мій Парламент: розумію і впливаю!» розкривають функції Парламенту та сприяють кращому усвідомленню школярами, що їх голос і думка як громадян є важливими, та розумінню механізмів громадянської участі (партисипації) і того, яким чином можна відстоювати свої інтереси й впливати на прийняття рішень у парламенті. На QR-кодах надані посилання на навчальні відео «Звернення до народного депутата України», «Електронні петиції – це просто», «Користуйся депутатом правильно! Відеопідказка для активних громадян» та сайт Освітнього центру ВРУ.

Висновки. Представлений навчально-методичний комплект матеріалів, розроблений у співпраці з Освітнім центром Верховної Ради України сприятиме впровадженню парламентської просвіти в освітній процес українських закладів загальної середньої освіти та закладів позашкільної освіти.

МІЙ ПАРЛАМЕНТ: РОЗУМІЮ І ВПЛИВАЮ!

Функції Парламенту

- Представницька** (Representative function)
- Законодавча** (Legislative function)
- Установча** (Constituent function)
- Контрольна** (Control function)

УЧАСТЬ У ВИБОРАХ ДО ВРУ ЯКИМ ЧИНОМ?

- Я – виборець**
 - підготувати документ
 - докинути бюлетень
 - голосувати
 - проголосувати в електронному форматі
- Я – депутат**
 - докинути бюлетень
 - голосувати
 - голосувати електронно
 - голосувати в електронному форматі
 - голосувати в електронному форматі
 - голосувати в електронному форматі

ХТО ТАКИЙ НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ?

- представник українського народу у парламенті, який виконує повноваження, надані Конституцією України та законами України
- обирається на вільні загальнодержавні вибори громадян України шляхом таємного голосування строком на 5 років
- обирається за пропорційною або мажоритарною виборчою системою
- має бути членом національної партії

ЗВЕРНЕННЯ ДО НАРОДНОГО ДЕПУТАТА ЯКИМ ЧИНОМ?

- надіслати лист-звернення до народного депутата чи на адресу Верховної Ради України
- надіслати електронний лист
- звернутися на прийом до депутата

ВІДИ ЛІСТА-ЗВЕРНЕННЯ

- Видати лист-звернення
- Видати лист-звернення
- Видати лист-звернення

ЩО РОБИТЬ НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ?

- бере участь у роботі комісії ВРУ та працює у спеціалізованих органах та органах законодавчої влади
- веде особистий кабінет громадян, розглядає їх звернення, листи, скарги, пропозиції
- звертається до депутатської фракції та депутатської групи

ЕЛЕКТРОННА ПЕТИЦІЯ ЯКИМ ЧИНОМ?

- надати електронну петицію у форматі PDF, JPEG, PNG
- надати електронну петицію на офіційному сайті ВРУ
- надати електронну петицію на офіційному сайті ВРУ (до 2000 підписів)
- надати електронну петицію на офіційному сайті ВРУ (до 2000 підписів)

ПАРЛАМЕНТСЬКІ СЛУХАННЯ ТА ОБГОВОРЕННЯ ЗАКОНОПРОЄКТІВ ЯКИМ ЧИНОМ?

- створити та представити законопроект
- надавати пропозиції до законопроектів
- голосувати за схвалення законопроектів
- голосувати за схвалення законопроектів
- голосувати за схвалення законопроектів

ПРОЦЕС ГОЛОСУВАННЯ

- здійснюється за наявності кворуму
- голосують члени парламенту
- голосують члени парламенту
- голосують члени парламенту
- голосують члени парламенту

ЗАКОНОДАВЧИЙ ПРОЦЕС

- представники українського народу у парламенті, який виконує повноваження, надані Конституцією України та законами України
- обирається на вільні загальнодержавні вибори громадян України шляхом таємного голосування строком на 5 років
- обирається за пропорційною або мажоритарною виборчою системою
- має бути членом національної партії
- голосують за схвалення законопроектів
- голосують за схвалення законопроектів
- голосують за схвалення законопроектів

ЗВІТУВАННЯ НАРОДНОГО ДЕПУТАТА ЯКИМ ЧИНОМ?

- повідомити про діяльність
- повідомити про діяльність
- повідомити про діяльність
- повідомити про діяльність
- повідомити про діяльність

ВІДВІДУВАННЯ ВІДКРИТИХ ПЛЕНАРНИХ ЗАСІДАНЬ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ ЯКИМ ЧИНОМ?

- оберегти електронну записку на офіційному сайті ВРУ
- оберегти електронну записку на офіційному сайті ВРУ
- оберегти електронну записку на офіційному сайті ВРУ

ЗВЕРНЕННЯ ДО ОБМУДМЕНА – УПОВАДОВАНОГО ВРУ І ПРАВА ЛЮДИНИ ЯКИМ ЧИНОМ?

- надати і письмовий формат
- надати і письмовий формат
- надати і письмовий формат
- надати і письмовий формат
- надати і письмовий формат

ДЕМОНСТРАЦІЯ, ХОДА, МІТИНГ, ПІКЕТУВАННЯ ЯКИМ ЧИНОМ?

- висловити пропозиції
- висловити пропозиції
- висловити пропозиції
- висловити пропозиції
- висловити пропозиції

USAID | ІНТЕРНЬОЗ | МІЙ ПАРЛАМЕНТ

МІЙ ПАРЛАМЕНТ: РОЗУМІЮ І ВПЛИВАЮ!

ПРЕДСТАВНИЦЬКА ФУНКЦІЯ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

помігати у представстві Українського народу в міжнародних організаціях та інших міжнародних органах

ЯКІ ФУНКЦІЇ Є У ПАРЛАМЕНТІ?

Функції ВРУ

ЗАКОНОДАВЧА ФУНКЦІЯ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

приймає закони для регулювання різних сфер життя в країні

ЗАСТОСОВУЙ! ВІВЧАЙ! ДОСЛІДЖУЙ! ЗНАЙ!

УСТАНОВЧА ФУНКЦІЯ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

формує власні органи та бере участь у формуванні органів державної влади

ЯК ЗВЕРНУТИСЯ ДО ВРУ?

- надати електронну петицію на офіційному сайті ВРУ
- надати електронну петицію на офіційному сайті ВРУ
- надати електронну петицію на офіційному сайті ВРУ

Електронна петиція

ЯК ЗВЕРНУТИСЯ ДО ДЕПУТАТА?

- надіслати лист-звернення до народного депутата чи на адресу ВРУ
- надіслати електронний лист
- звернутися на прийом до депутата

Звернення

ЯК МОЖНА ВПЛИВАТИ НА ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ ВРУ?

- я можу обрати ВРУ як виборців
- я можу стати депутатом
- я можу звернутися до депутата

Політична партисипація

ЗАСТОСОВУЙ! ВІВЧАЙ! ДОСЛІДЖУЙ! ЗНАЙ!

КОНТРОЛЬНА ФУНКЦІЯ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

контролює діяльність органів та додержання прав і свобод людини та громадянина

ОБІЗНАНІ ВИБОРЦІ – ВІДПОВІДАЛЬНІ ДЕПУТАТИ

Народний депутат

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ ВІДКРИТА ДЛЯ ДІТЕЙ

USAID | ІНТЕРНЬОЗ | МІЙ ПАРЛАМЕНТ

Використані джерела:

1. Гриньова М., Іванюк І., Паращенко Л. Громадянська парламентська просвіта в закладах освіти України. Аналітичний звіт за результатами соціологічного опитування освітян та учнів. Київ: Майстер книг. 2021. 108 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/726479/>
2. Мій парламент: розумію і впливаю: методичний посібник з громадянської парламентської просвіти для роботи з дітьми та молоддю / М.Гриньова, І.Іванюк, Л.Паращенко, Л.Юрчишин; за заг.ред. Л.Паращенко. Київ: Майстер книг. 2020. 96 с. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/720884>
3. Наш парламент: досліджуємо, розуміємо, впливаємо. Методичний посібник з парламентської просвіти для роботи з дітьми і молоддю в системі загальної середньої та позашкільної освіти / М.Гриньова, І.Іванюк, Л.Паращенко, Л.Юрчишин; за ред. Л.Паращенко. Київ: Майстер Книг, 2023. 240 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/736809>
4. Наш парламент: досліджуємо, розуміємо, впливаємо : навчальні програми курсу за вибором з основ представницької демократії та парламентаризму для закладів загальної середньої освіти та методичні рекомендації для вчителів / М. Гриньова, І. Іванюк, Л. Паращенко, Л. Юрчишин; за ред. Л. Паращенко. Київ : Майстер Книг, 2023. 72 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/736813>
5. Наш парламент: досліджуємо, розуміємо, впливаємо. Навчальна програма з позашкільної освіти гуманітарного напрямку та методичні рекомендації для педагогічних працівників / І.Вержбицька, М.Гриньова, І.Іванюк, І.Мосякова, Л.Паращенко, І.Ридзель, Л.Юрчишин; за ред. Л.Паращенко. Київ: Майстер Книг, 2023. 40 с. URL: https://edudevelop.org.ua/images/files/Pozashkilna_Nash_Parlament_2023_S.pdf

Матеріал підготувала: Іванюк І.В., к.п.н., старший дослідник

ІНФОРМУЄМО

- Освітній центр Верховної Ради України спільно з Агенцією розвитку освітньої політики відкривають реєстрацію на "ОЦе курс для майбутніх державотворців!"
- 📅 10 вебінарів, які розкриють актуальні теми політики, парламентаризму та громадянської участі кожного з вас, аби стати справжнім державотворцем вже в найближчому майбутньому!
- 📄 Після закінчення навчання та успішного складання підсумкового тестування ви отримаєте СЕРТИФІКАТ про успішне проходження курсу!
- 😊 Для кого: учні 9-11 класів та студенти 1-3 курсів
- 📅 Коли: щоп'ятниці, жовтень-грудень 2023, 15.00 - 16.30
 - 🗣️ Де: Онлайн-платформа Zoom
- 📧 Як потрапити? Зареєструватися за посиланням! (<https://forms.gle/uwrSWL6GyDbSresT9>)